

2011-03-11/ AF 4 sid

Västerfärnebo Hembygdsförening

Textiltraditioner - webb

Textiltraditioner - Utveckling och turism

Textiltraditioner är vårt arbetsnamn på de insatser som görs inom Hembygdsföreningen i Västerfärnebo men även det samarbete som etablerats under 2010 med Hembygdsföreningarna i Fläckebo och Möklinta. Ett samarbete har även inletts med länets Hemslöjdskonsulent samt några personer i länet med värdefulla kunskaper som även blivit medlemmar hos oss.

Vi vill gemensamt ta vara på våra omfattande textiltraditioner och bevara våra unika textilalster både vad gäller vävda textilier och folkdräkter. Arbetet genomförs i stor utsträckning som studiecirkel i samarbete med Vuxenskolan.

Västerfärnebo Hembygdsförening har en omfattande samling av delvis unika textilier. Dessa förvaras numera i varma lokaler där de kan sorteras och dokumenteras. Detta har nu inletts baserat på aktuella metoder som vi diskuterat fram i samråd med läns museet Westmanna Arvet i Hallstahammar.

Våra samlingar har successivt utökats och har genom åren dokumenterats på traditionellt vis med värdefulla anteckningar och svartvita bilder. Detta genomfördes under 1990 av verksamheten inom Kulturarvet inom Nordiska Museet vid Dalarnas Museum i Falun. Både Hembygdsföreningen i Västerfärnebo och i Möklinta lät genomföra denna omfattande inventering. Sammantaget ett 15-tal A4 pärmar över samtliga föremålssamlingar. Ett motsvarande förhållande gäller för Fläckebo Hembygdsförening där det finns unika textilalster vid Gammelgården och likaså vid några gårdar som behöver inventeras och dokumenteras med hjälp av modern teknik.

En inventering av munkabälten som publicerats med färgbilder "Sängförlåt och långbordsduk" genomfördes 1997 av Västmanlands läns hemslöjdsförbund. Där återfinns flera alster från Möklinta, Västerfärnebo och Fläckebo. Denna inventering finns även redovisad i tidskriften Hemslöjden nr1 1988 skriven av Läns hemslöjdskonsulent Anna Karin Reimerson.

För två år sedan invigde Tillväxtverket sina lokaler på Götgatan i Stockholm och genom Nämnden för hemslöjdsfrågor erhöll man ett förslag till väggdekoration. Man beställde därefter fyra stora munkabälten som vävdes i Västerås med förebilder från Möklinta och Västerfärnebo.

Dessa tre Hembygdsföreningar i Sala kommun har mot denna bakgrund beslutat att genomföra ett konkret samarbete inom textilområdet. Det bygger på ingående diskussioner och flera gemensamma möten för att mer i detalj penetrera behov, roller och ett konkret genomförande. Kontakter och möten har genomförts med länets Hemslöjdskonsulent. En regional organisation genom länets Hembygdsförbund och det nationella Hembygdsförbundet har utsett Västmanland och Västerfärnebo att särskilt arbeta med kulturturism. Detta utgör en extra drivkraft i detta arbete.

Samtliga tre Hembygdsföreningar är ideella föreningar med en väl etablerad verksamhet sedan början av 1900-talet och har ca 500 medlemmar i Västerfärnebo, Fläckebo och Möklinta i Sala kommun. De har även ett samarbete med övriga hembygdsföreningar inom Sala kommun och regionalt genom Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening.

Genom att inventera och dokumentera görs dessa samlingar tillgängliga genom bilder och får dessutom en genomgång för att bättre kunna bevaras. Vidare är det angeläget att dessa textilier som är unika till sitt utförande och mönster i Sverige även kan utgöra värdefulla förebilder för att väva fram nya textilier. Ett motsvarande synsätt föreligger när det gäller våra folkdräkter.

Detta ligger till grund för såväl ett ökat intresse för kulturturism som en rad av utbildningar, textilundervisning i skolorna, vävstugornas verksamhet och möjliggör även att kunna visa såväl gamla som nya alster till försäljning och för beställning. Dessa skall även kunna visas permanent i samarbete med det lokala Bygdecentret.

En betydande del i detta samarbete utgörs av att inventera och dokumentera de unika textilalster som finns i de tre geografiskt närbelägna socknarna. Besök på läns museet Westmannarvet i Hallstahammar och genomgång av deras samlingar med hithörande ursprung ingår i vårt arbete. Detta kopplat till ett uttalat intresse från flera textilkunniga personer med hög ålder att dela med sig av sitt unika kunnande inom textilområdet samt vävstugornas verksamhet. Studiecirkel inom främst vävning genomförs redan och kommer successivt att byggas ut för både lokalt intresserade och övriga som framgent besöker och även genom tillfälligt boende deltar under perioder som en del av ökad turism till bygden.

Vi har för närvarande närmare ett 30-tal personer som visat ett uttalat intresse att medverka vid genomförande av våra insatser. Här återfinns i stort sett samtliga kategorier av personer som kommer att medverka genom sina egna och de kompetenser som de känner till hos andra personer som i övrigt bör involveras under vårt arbete. De har även starkt bidragit till att utforma vårt samarbete.

Dessa personer har även deltagit i de förberedelser som genomförts sedan våren 2010. Vi räknar med att det kommer ytterligare ca 10-20 personer att ansluta i det praktiska arbetet. Dessutom kommer visningar, utställningar, utbildningar, seminarier, studiecirkel, sommarveckor, Hantverksrunda, skolornas textilverksamhet, vävstugornas verksamhet, och på sikt högskolesamarbete att sammantaget i stor utsträckning gagna vårt arbete.

Vi räknar med fler nya kontakter och samarbete med Hemslöjdsförbundet, vävkunniga personer i övrigt som kan tillföra vårt arbete kompetens som läns museet, Nordiska Museet samt andra personer och organisationer. På sikt räknar vi med att seminarier genomförs lokalt i samarbete med expertis på nationell nivå.

Vi vill även se ett ökat intresse hos män för hemslöjd samt inredning och inte enbart hårdslöjd och timring. Såväl kvinnor som män deltar i vårt arbete.

Vårt arbete bygger även på att ta tillvara det unika kunnande som ett antal personer fortfarande besitter varav några med hög ålder. Yngre personer med erfarenheter inom digital fotografering och IT underlättar samtidigt vårt arbete. Det innebär sammantaget att såväl unga som gamla personer kommer att delta i vårt arbete.

De aktiviteter som planeras kommer att marknadsföras med stöd av webb och övriga informationsinsatser samt redaktionella inslag i pressen. Hemslöjd och vävintresse finns hos både gamla och unga men kan framförallt öka hos yngre personer.

Hantverkstraditioner är ingen unik svensk företeelse. Här ges nya svenskar möjligheter att konkret komma in och lära känna det svenska samhället genom att samarbeta kring hantverkstraditioner med skilda åldersgrupper.

Samarbetet mellan Hembygdsföreningarna är ett första steg. Samarbetet med Hemslöjdskonsulenten stärker vårt arbete och utgör en del av ökat kulturintresse som det nationella Hembygdsförbundet står bakom.

Textiltraditioner bygger på att ta tillvara historiskt lokalt förankrad hemslöjd med omvittnat unika vävalster i ett nationellt perspektiv. De tre Hembygdsföreningarna med starka textiltraditioner står bakom samarbetet och därigenom finns även en långsiktig strategi för kulturarv med ökat hemslöjdsintresse, utbildning, tillgång till mönster och utrustning samt tyger och garner för utveckling av textilkulturarvet och därigenom en ökad kulturturism.

Det tillgodoser därigenom ett både brett och djupt intresse inom vävning och sömnad med välkända folkdräkter i centrum.

Kulturturism bygger på både bredd och djup med tillgänglighet för visning, samt i detta fall möjligheter till aktivt deltagande i såväl vävning som sömnad. Ett ökat intresse för vävning baserat på flera vävstugor med verksamhet i området ger även möjlighet till försäljning. Genom vävning av alster skapas arbetstillfällen baserat på försäljning och beställning av både små och stora textilalster. Konst- och hantverksrundan i Västerfärnebo som genomförts årligen sedan 1999 är en redan välkänd aktivitet i syfte att fokusera och skapa avsättning för lokala konstnärer och hantverkare.

Att kompletta folkdräkter produceras och därmed finns att köpa eller hyra utgör ett viktigt inslag. Butik för utrustning och garner samt tyger efterlyses i Västmanland och vårt samarbete kan utgöra en värdefull bas för kommersiella satsningar. Genom flera aktiva vävstugor och kurser, studiecirkel, seminarier för både boende och besökare ökar intresset hos både äldre och unga personer för det lokala hantverket. Det ger även möjligheter till utveckling en stark kulturturism i vårt län som Hembygdsförbundet förordar.

Sammantaget innebär detta en förstärkning av orternas identitet och attraktionskraft, bevarande och förnyelse av kulturell mångfald samt möjligheter till nya deltidsarbetstillfällen och även nya företag.

Hantverksrundor med visning av textilier i vävstugor och hos lokala hantverkare och konstnärer utgör även aktiviteter som leder till fler besökare och gästnätter.

Det finns en uttalad ambition att i olika sammanhang kunna visa dessa unika textilalster. Det kan vara utställningar kring olika teman där textilalster och folkdräkter visas separat eller bidrar i ett större sammanhang. Tanken är att det vid Bygdecentrum i Västerfärnebo och Möklinta kommer att finnas inslag av mer permanenta utställningar.

Kurser och utbildningar samt sommarkurser och seminarier ökar intresset hos besökare. Inte minst genom att det finns både en historisk textiltradition kombinerat med konkreta aktiviteter för intresserade från andra delar av landet.

Det finns även ambitioner att arbeta fram underlag till en kvalificerad dokumentation som presenteras i form av informationsfolders och i bokform för att ge detta arbete en värdefull och historiskt intressant inramning för fortsatta insatser.

Förutom bilder kommer även mönster och vävnoter att utarbetas avseende de textilier som är av särskild betydelse som bland annat folkdräkterna och som kan användas vid vävning och sömnad.

Vårt samarbete bygger på att det finns en värdefull kompetens hos flera personer inom dessa Hembygdsföreningar. Det finns dessutom en grupp av personer verksamma inom textilutbildning. Det är vidare många kunniga inom textil och textiltraditioner som väver vid vävstugorna samt dessutom många med uppnådd pensionsålder som därigenom kan avsätta erforderlig tid.

Det finns personer som kan svara för digital fotografering och bildbehandling samt även med erfarenhet av webb-konstruktion. Andra har lång redaktionell erfarenhet och har deltagit i skilda arbeten att utarbeta informationsfolders, skrifter och böcker.

Att textilalster utgör en väsentlig del av vårt rika kulturarv kommer att lyftas fram. Det sker genom att visa dessa permanent och delge dokumentation samt genom redaktionella inslag i fack- och dagspress. Detta ligger till grund för att både behålla och främst utveckla och marknadsföra nya alster baserat på dessa rika och samtidigt unika traditioner. Det sker genom en rad aktiviteter i projektet som baserat på ett lokalt hantverkskunnande.

Kurser och utbildningar samt sommarkurser och seminarier ökar intresset hos besökare genom att det finns både en historisk textiltradition kombinerat med konkreta aktiviteter som utbildningar och sommarkurser för intresserade från andra delar av landet.

Vårt samarbete skapar möjligheter för Hembygdsföreningarnas textilsamlingar och textilintresserade personer i övrigt att få en mer framskjuten och positiv roll jämfört med tidigare. Det skapar även en värdefull plattform att arbeta vidare och öka intresset för textiltraditioner och vävning samt sömnad. Folkdräkterna får en mer framskjuten roll även i ett regionalt perspektiv. Personer kommer att veta vart man kan vända sig med frågor kring detta och det kommer även kunna gå att få fram tyger och garn för det man i nuläget efterlyser i vårt län. Vävstugorna får en delvis ny och omfattande roll liksom intresset i skolornas textilundervisning för lokala traditioner. Det innebär även att det skapas starka inslag av en värdefull och intressant kulturturism kring textilier. Sammantaget innebär även detta att deltidsverksamheter och företagande har en bas att verka utifrån under vårt arbete och framgent.

Omfattande ideella och kvalificerade insatser har inletts under 2010 och i nuläget deltar närmare 30 personer med erfarenheter från textilområdet generellt och med intresse för inventering, dokumentation, nationella kontakter, verksamma inom textilundervisning i skolorna och inom textil studiecirkelverksamhet. Vidare deltar personer med kunnande inom digital fotografering, IT-kunnande samt webbproduktion. Andra med redaktionella erfarenheter för såväl media som skrifter av skilda slag samt etablerade kontakter med media. Sammantaget en mycket intressant symbios av erfarenheter och kunnande som tas tillvara för att sammantaget utvecklas vidare genom detta omfattande samarbete.

Mer information om Hembygdsföreningarna som ingår i samarbetet finns på

www.flackebo.org

www.sala.se/moklinta

www.vasterfarnebo.se

Kontaktpersoner:

Anders Fläcke	0224 - 74 12 15
Annika Berglund	0224 - 100 40
Birgitta Bäckström	0224 - 702 64
Gun Hall	0224 - 74 10 41
Agneta Hedlund	070 - 436 99 21

Anders Fläcke